

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Kossuth-tér, 479. számú ház, hová a lap
szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Megjelenik hetenként egyszer vasárnap.
Előfizetési díj: Egész évre 8 K. Fél évre 4 K.
Negyed évre 2 K. Egyes szám ára: 16 fillér.
Főszerkesztő: **Benka Gyula.**
Főmunkatárs: **Zlinszky István.**

KIADÓHIVATAL:
Belfegyver-ut 11. számú ház, hová az előfizetési
és a hirdetési pénzek küldendők.
Nyitvatartásban egy sor közlési díja 50 fillér.

Műpártolásunk.

Már I. Kalmán királyunk is kimondotta, hogy a boszorkányokról — mivel nem léteznek — ne beszéljünk s így furcsa dolog, hogy műpártolásunkról akarunk beszélni — a mely szintén nem létezik. A művészet, a szépnék művelője, a szépnék tenyésztője már nem mostoha gyerek, hanem csak megtört idegen házukban.

Szégyenkezve kell bevallani, hogy városunk lakossága, bármennyire is igyekezzünk magunkat műveltnek mutatni, kész áldozni sok mindenre, de a művészet egyetlen ága iránt sem bir semmi érzékkel. Ha végig nézzük vagyonsabb polgártársaink több-kevesebb fényüzéssel berendezett lakásait, találunk e csak egyet is, hol a falakat eredeti festmény díszítik? Találunk-e csak egyet is, hol egy kis relif, egy kis mellékszoba mutatná a gazdának érzékét a szép iránt?

Azt mondják mindenre, hogy az „drága mulatság” volna. Hát vegyük

az „olcsóbb mulatságot”, mennyire pártolja publikumunk azon művészeti ágakat, a melyekkel a foglalkozás olcsóbb.

Talán van zene pártolás? Nincs. Hiszen csak nem a zene művészetének pártolása az, hogy egy néhány család divatból, utánozva a többit, leányát megtaníttatja úgy ahogy zongorázni. A 12 évet meghaladott kis lány kezébe adják a kotta könyvet, azután elindul hetenként három órán a zongora tanítónőhöz, azt csinálja öt éven át, ekkor jogosítva érzi magát olyan tornászot véghez vinni naphosszat a zongora billentyűkön, hogy az egész környezet elátkozza azt is, a ki a zongorát kitalálta. De ha jön egy igazi zene művész, a kit balsorsa ide vezérelt és megkísérel egy hangversenyt, ott üres padok fogadják, a közönség, a magát műveltnek tartó osztály, egyszerűen otthon marad.

A színészetről már annyit irtak e lapnak és a többi helyi lapoknak hasábjain, annyszor hozták elő azokat

bizonyos ásitó üres pa-lsorokat, hogy azokról feleslegesnek tartok többet szólani.

Hát az irodalom? A mai olcsó könyvek mellett talán ez volna az az ága a művészetnek, a melynek pártolása a legkevesebbe kerülne. De bizony sajnálatos látjuk, hogy irodalmi szükségleteinket teljesen kielégíti egy-egy napi lap tárcza és regény rovata. Arról, hogy tehetősebb poigártársaink könyvet vásárolnának, arról, hogy egy-egy újonnan megjelent regény, vagy vers kötetet megvennének, még álmodni sem lehet. Sőt csak a ritka kivételek közé tartozik az is, ha valaki egy szépirodalmi heti lapot meghozat!

28000 lakosu városunkban, a melynek intelligenciája szereti magát intelligensnek tartani, nincs egyetlen egy testület, nincs egyetlen egy egyesület, a mely az irodalom pártolását, az irodalom művelését hábar csak mellékesen is feladatai közé sorolná. Jut itt egyet, jut itt testületi szervezkedés mindenféle célra — első sorban a

TÁRCZA.

Valakihez.

*Ismét kigyult a régi vágy
És dal két újra lantomon,
Letűnt álmod is vissza tért
És pir gyullad ki arezomon,*

*Szépséges ajkak mosolya
Megrezgeté a lelkemet;
Ugy érzem: multam gyönyörét
Ujra átélem teveled.*

*Az üdv: a csóknak mámorja
Régi tűzével megkapott,
Ismét a régi álmodó
Versgyártó kis diák vagyok.*

Wils Béla.

Kisértetes históriák.

Visszaemlékezések.

— Irtá: Zlinszky István

II.

A kondorosi fejtelten barát.

A mult század ötvenes éveiben még nagyon tartotta magát az a néphit, hogy Kondorosan a gr. M.-féle majorban a fejtelten barát kísért, a ki hol ilyen, hol amolyan alakban — sőt néha fekete kutya alakjában is kísért. Szóhadomány szerint Kondorosan századokkal előbb egy barát és egy apáca kolostor is volt. Hogy jelentékeny község volt a török pusztítások előtt, azt a história is megerősíti, de kolostorokról csak a nép beszélt s aligha van alapja. Tény azonban mint fentebb is mondtam, hogy a história még a mondott időben erősen élt a nép képzelődésében, sőt az akkori gazdasízt, az öreg Szenes Márton bácsi is hitt

benne s ha valamelyik eseléd jelentette, hogy éjjelenként egy nagy fekete kutya szokott a majorban kóborolni, az öreg keresztet vetett s megtiltotta, hogy azt bántsák. A nép azt beszélte és hitte, hogy a két kolostor buzgó hivei közé egyszer egy lovag vetődött, a ki leoldva fegyverzetét, ledobva vitézi köntösét — s az akkori szokás szerint — beállt barátnak; beállt pedig azért, mert az egyik apáczába halálosan bele szeretett s addig-addig környékezte ördögös praktikáival, míg sikerült azt elcsábitania, de midőn a zárdából megakarta szöktezni, a harangok elkezdtek maguktól kongani, mire a zárdák lakói tűz veszedelmet sejtve, kimenekültek, a népség is talpra kelt s a két menekvőt elfogták, s a csábitót az uradalom — pallos joggal birván — lefejeztette, az apácának azonban megkegyelmeztek s a zárdába vissza fogadták, mert a többi apáca is azt bizonyította, hogy a szent testvér csak az erőszaknak engedett. . .

A köznép között elléven terjedve ez a

makaó szabad gyakorlásának biztosítására — de hogy akadna egy testület, mely czélul tűzné ki egy művészeti ágat, akár a képzőművészet, akár zene, akár irodalom pártolását, arról álmodni sem lehet.

Már pedig mig ily egyletek nem alakulnak, nincs remény arra, hogy a közönség részvéllensége megszűnjék. Mert hát valljuk meg őszintén, hogy műpártoló, a művészetek iránt legkevésbé is érdeklődő közönségünk nincs. Ilyen egyletnek, ilyen testületnek volna feladata, hogy közönséget neveljenek. Hiszünk, hogy ha azok, kiknek van érzékük a szép iránt, összeállnának és ily egyletet alkotnának, melynek célja se a kártya, se a politika, de még a bankettezés sem lenne, hanem ezen egylet koronként rendezne matinékat, irodalmi és zeneestélyeket, ezekre a közönség érdeklődését fel tudná kelteni s lassan-lassan képes volna nevelni egy új közönséget, a melynek eszmeköre nem merülné ki a politika, kártya és a fehér asztal élvezetei, illetve a pletyka és cselédügyek terén, hanem képes volna a magasabb, igaz művészetek gyönyöreinek megértésére és megbecsülésére is.

Kérjetelek és megadatik!

Ma-holnap egy felszázada, hogy a szarvasi tanítóképző-intézet fenn áll.

Ötven esztendő hosszú idő még az intézmények életében is s elegendő arra, hogy a fejlődés útján a legmagasabb fokig haladjanak. Ez a nagy idő a szarvasi tanítóképző-intézet történetében eseményekben, küzdelmekben szintén elegendő, sőt talán túlontúl is gazdag, de még sem volt elegendő arra, hogy teljesen kifejlődjék s önálló intézetté váljék.

Valjon hol keressük ennek az okait? Talán abban, hogy az intézet nem életrevaló? Tessék végig nézni a népnevelésügy buzgó apostolainak hosszú során, kik helyben, a megyében és azontul is a felvilágosodás hivatott terjesztői s ezen intézetnek szárnyai alatt nőttek fel s onnan kerültek ki. Ez elég bizonyíték arra, hogy az intézet szükséges és céljának megfelelően, életre való is.

Máshol van a csigalépésekben történő fejlődésnek magyarázata.

Az intézet mindig és mindenben a legnagyobb szükségét, sokszor talán a szükkeblűséget is érezte. Nem akarok czélozni arra, midőn a gymnasium államsegélyezése tárgyában a szerződést megkötötték. Ma ugyan már a bányakerület is felemelte az évi segély összeget, de ez is csak papíron van meg. Az államtól is kap az intézet évente 4400 koronát, de ez összeg csakis a tanári fizetések kiegészítésére szolgálhatván, az intézet tulajdonké-

peni fejlődésére közvetlenül uincs befolyással.

Mindenesetre oka a lassu haladásnak a fenntartó hatóság tulságos óvatossága, sokszor érthetetlen aggálykodása is. Ez azután bémítólóg hat az intézet ügyeit vezető felügyelő-bizottság intézkedéseire is.

De egyik legfőbb oka a kifejlődés késlekedésének a közöny, melyet az intézetnek folyton éreznie kellett és — sajnos — még ma is kell a helybeli ev. egyhá-, Szarvas városa és közönsége részéről. Pedig az intézet szükségességét, hasznát épen ezek érzik és látják közvetlenül.

A szarvasi ág. h. ev. egyház iskoláiban 29 tanító működik dicséretes buzgalommal és szép eredménnyel s ezek közül 23, ezen intézet kebeléből került ki. S ha betegség vagy más egyéb körülmény miatt az egyháznak tanítói helyettesítésére van szüksége, ismét csak az intézethez fordul. S miféle aldozatot hoz az egyház az intézet érdekében? Röviden: semmit! Pedig eléggé vagyonos arra, hogy pénztárából évente legalább 1000 koronával segélyezhetné az intézetet; sőt ezen segély összeg fedezéséről is könnyen gondoskodhatnék, mert az egyház 25,556 lelket számlál, kivethetne mindenkire 4 fillér adót — ez csak csekélység s meg van az 1000 korona.

Szarvas községére is, közönségére

szájról-szájra maradt hiedelem, nem esuda, hogy az ott lakó cseledség között mindig került, a ki látni vélte a fejetlen barátot.

Volt Décsen az uradalomnak egy öreg juhász szán adója, Szasz József békési vakbuzgó katolikus ember, a ki — mi tagadás benne — hitt az ilyen beszédeknek s gyakran mondta nekem, hogy mindig retteg, ha Kondoroson kell néki éjszakáznia, pedig minden hónapban kétszer kötelességévé volt téve, hogy az ottani juhászatot megtekintse s a juhászokat ellenőrizze,

Egy téli reggelen látom az öreg számadót felém ezammogni; térdei sokkal hajlottabbak voltak, mint máskor s nagy birkabőr sapkája erősen a fejébe volt nyomva s arca bizonyos rémületet fejezett ki.

— No ifjúrám — kezdé az öreg — most már az ifju ur is eliheti, hogy nem mese a kondorosi fejetlen barát, mert ezzel a két ép szememmel láttam.

— Látott kend szöszöt, de nem fejetlen barátot — feleltem néki mosolyogva.

— Nem teréfálok ám urfi — mondá az öreg némi nehezteléssel — mert az oltár előtt is megmernék rá esküdni, mert a mit láttam, azt láttam!

— No hát hadd hallom József mit láttott?

— Hát ha nem restelli ifju urum, tessék kijönni ide a birka istállóba s ott leülni, mert idekint hideg van, aztán meg nem is mondhatom el két szóval.

Bementünk s én bele ültem az egyik étető rácsba s szembe leültem az öregel is, mert láttam rajta, hogy nagyon el van szontyorodva.

— Tegnap — kezdé az öreg — Kondoroson voltam, tetszik tudni, éppen Lucza estáje vót — dögömöt vigezve, a Pali juhász — tetszik tudni, a ki az apácák mellett van — (nehogy zárdabeli apácákat gondoljon az elnevezésekben járatlan olvasó, megmondom, hogy apácának hívják azokat a kétéves nőtény juhokat, a melyek a következő évben adatnak csak — hogy is mondjam? — férjhez) tehát a Pali behitt vacsorára, azt mondta, hogy a héten vágta le süldő malaczat es öreg Samu szamarát és ezekből igen jó kolbászt készített, kóstoljam meg. No hát igaz, hogy jól befalatoztam belülle; meg hát a csárdából is hozott egy pár litce bort, azt is megiszogattuk, azután ki-ki a posztjára ment aludni.

Éjfél-felé járhatott az idő, midőn az istállóba, a kapu mellett egy jászolba feküdtem s imádkozás közben eszembe jutott a fejetlen barát s kértem az Istent, hogy a bünös léleknek adjon csendes nyugodalmat.

Nem sok idő mulva felriadtam, mert a birkák az egyik sarokból megradva fekhelyem felé tódultak; felkaptam a fejemet és oda néztem, hogy talán a puli maradt idebe s attul szaladt meg a nyáj, De bár a puli lett volna, de nem az vót, hanem a fejetlen barát! . . . Az vót biz a s jött felém mintha most is látnám . . . Két keze a keblén vót összetéve mintha imádkoznék. A kámzsás reverendája derekán fehér kötéllel volt körül kötve, lábain pedig fapapucsok voltak, szíjjakkal felkötözve.

En hánytam magamra a keresztet és hangosan mondogadtam, hogy „de szabadits meg a gonosztól.“ A barát mellettem haladt el, ki a kapun, hol a kutyák erősen ugattak, én pedig len annyira féltem, hogy es a *sopha kidagadt a fejemben.*

— No József, maga a számarhus kolbásztól álmodott ilyen badarságokat összel . . .

— No ifju uram ha ezt sem hiszi, akkor nem tudom mit hisz. Hiszen mondom, hogy

rendkívül előny, hogy egy ilyen intézet áll rendelkezésére. A tanítóképző-intézet évi költségvetése — ha teljesen kifejlődik — 40—50 ezer korona; csak 80 tanulót említve, egynek-egynek évi neveltetése a legszerényebb számítással is belekerül 400 koronába s így összesen 32 ezer koronába, vagyis a tanítóképző-intézet évente 75—80 ezer korona forgalmat jelent a városnak.

Talán ezekkel szemben az intézet is igényelhetne valamit a várostól, mely községi iskoláiba tanítóit szintén nagyobbára innen nyeri. S mivel ma már vallásfelekezeti különbség nélkül vétetnek fel tanuók az intézetbe, a község polgáraitra nézve is nagy előny, hogy fiaikat könnyen, úgy szólván minden megerőltetés nélkül tisztességes pályára neveltethetik. Egészen méltányos kívánság tehát az intézet részéről, hogy nehéz anyagi helyzetében jöjjön segítségére a község is. Vegyen fel évi költségvetésébe az intézet segélyezésére bizonyos összeget, mely tisztán az intézet felszerelésére volna fordítható. Továbbá minden megerőltetés nélkül gondoskodhatnék a gazdaságtan gyakorlati tanításáról is. Ott áll a városnak rendelkezésére a városi kertész, ki a növendékeket gyakorlatilag szakszerűleg kioktathatná, mindössze 300—400 örföldet kellene e célra kijelölnie, a mi a népkert gyümölcsöséből könnyen ki-

ébre voltam s úgy láttam a barátot, mint most az urat! . . . De hát nagyobb baj az, hogy midőn mellettem elhaladt, jobb kezét felemelte és engem megfenyegetett . . . Bizony nem is sokáig élek már én azt tudom, mert mielőtt a kapun kihaladt, integetett felém, mintha hitt volna . . .

— Hát aztán, hogy ment ki a kapun, mikor az bevolt zárva?

— Hájszen azért volt kísértet, hogy a zárt ajtón is ki tudjon menni!

— Ugyan József, ne legyen gyerek, bizony még bele betegszik ebbe a bolondságba, hiszen az nem volt egyéb mint egy nenéz álom, melyet a szózatlanul kövér vacsora, no meg a karcos okozhatott.

— Sajnálom ha nem hiszi az ifju ur még engem sajnált a jó öreg! — de én láttam s tudom, hogy nem sokáig élek már, nem integetett az hiába . . .

És tényleg a szegény öreg valóságosan buskomorságba esett s a következő tavaszon elhunyt.

Több évre azután ugyan abba a majorba kerültem tisztnek, de bizony én sem a fejletlen barátot, sem a szép apácát nem láttam, hanem fekete kutyát annál többet.

futna s ennek a haszna, jövedelme a városé maradna, sőt tiszta nyereség volna a megmunkáltatás, a mennyiben azt a növendékek maguk végzik.

Vajha az intéző körök meghallgatnák e felszólalást s belátnak e kívánságok méltányosságát. Nem is kell hozzá csak egy kis jóakarát, hogy azokat teljesítsék s tulajdonképen saját érdekeiket szolgálják, midőn az intézetet pártfogásukba veszik.

Pappszász Gyula.

Előfizetési felhívás.

Életbe hívtuk a hetenként egyszer megjelenő „Szarvasi Lapok“-at, abban a reményben, hogy városunk művelt közönsége fel fogja ismerni egy komoly, jól értesült és változatos tartalmu ujságnak jelentőségét, társadalmi életünk minden vonatkozásában. Hiszünk, hogy az a jeles gárda, mely a lap szerkesztésére és irására szívvlelélekkel vállalkozott, elég biztosíték arra, hogy a lap minden közleménye irodalmi nivón álló tárgyilagossá biralata a közügyeknek — a személyeskedés teljes kizárásával — bü leírása az eseményeknek és élvezhető szépirodalmi cikkek lesz. Hogy ezen véleményünknek komoly alapja van, annak jellemzésére legyen szabad megemlíteni, hogy sikerült társadalmunk köz-tisztületben és szeretetben álló alakját, az írástudásnak is kitünő mesterét *Benka Gyula* főgymn. igazgatót *főszerkesztőnek*, *főmunkatársnak Zlinszky Istvánt*, kinek tollából annyiszor olvastuk gyönyörködve szép visszaemlékezéseit, *felelős szerkesztőnek Nagy Béla* dr. ügyvédet, *társ szerkesztőnek Pataki Jánost* megnyerni.

A meginduló „Szarvasi Lapok“ munkatársai ezek: *dr. Borsodi József, Baán Zoltán, Dankó Soma, dr. Dancs Szilárd, dr. Faragó Mór, dr. Glásner Adolf, Haviár Dániel, dr. Haviár Gyula, Keviczky László, Krsnyják Mihály, Kollár Lajos, Liska János, Margócsy Gyula, Molnár János, Mocskónyi József, Mold Béla, dr. Nemes Béla, Pappszász Gyula, Piliszky János, Placskó István, Ponyiczky Kálmán, Ponyiczky Lajos, dr. Reismann Adolf, Ridegh János, Saskó Samu, Scholtz Gyula, Silberstein Dezső, dr. Takács Gusztáv, Udvardy Sándor, Varga János, Vihs Béla, Zvarinyi János.*

Azon kéréssel fordulunk a tisztelt közönséghez, méltóztassék a minden ízében magyar és hazafias vállalatot a

„Szarvasi Lapok“-ra való előfizetéssel támogatni.

ELŐFIZETÉSI DIJAK:

Egy évre 8 korona.

Fél évre 4 „

Negyed évre 2 „

Szeptember 1-től dec. 31-ig 2 K. 70 fillér.

Tisztelettel

a „SZARVASI LAPOK“

KIADÓHIVATALA.

UJDONSÁGOK.

— A főispán megbízatása. *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter megbízta *dr. Fábry Sándort*, vármegyénk kiváló főispánját a belügyi reformokra vonatkozó törvényjavaslatok központi munkálatainál való közreműködéssel. A főispán a községi és körorvosok államosítása, továbbá a vármegyei pénztárak és számvevőségek visszaállítására, vonatkozó reform munkálatok anyagát készíti elő.

— Fényes esküvő folyt le folyó hó 19 én d. e. fél 10 órakor a szarvasi izr. templomban. *Grünvald Elvira* esküdtött örök hűséget *Moskovits Miksa* czeplédi bankhivatalnoknak. A kis templomot előkelő közönség töltötte meg, gyönyörködött a szép egyházi énekekben és *dr. Borsodi József* rabbi gyönyörű beszédében, a ki a fiatal párt egyházilag megáldotta. A beszéd legszebb részét itt adjuk közre:

„És ezt az édent elveszíté az első emberpár és az áldást követé a kárhozat. „Arczod verejtékével edd kenyered“ — hangzik a szózat. Lángoló kerubinok, tüzes pallosu angyalok kikergetik Ádámot az Édenből, munka és küzdelem, fáradság, gyötrelmön osztályrésze. Arczának verejtékével töré fel a földet, szívének vérével, szemének könnyével öntözé a rögöt. Nem maradt meg neki semmi sem az Édenből, csak Éva, szívének szerelme, lelkének jobbfele, Isten alkotásának éke, gyöngye: a nő. A nő e gyenge alkotás, szépséges, miként Isten anyala, csábos, mint a csengő-szólo aranyalma, kellemes, mint Bülbül szavu rózsza, édes, miként a méz, pezsgő mint Istennek nektárja, melyet angyalok szürtek.

Szava, ha csendült, angyalok hangja, szerafok és cherubinok hangja szólt feleje, szemé ha villant, ég mosolygott le rája; ajka ha nevetett, visszanyeré Ádám az elvesztett paradicsomot. És leborula Ádám Isten színe elé, könny gyülemlek meg szemében és szóla: „Köszönöm néked oh Uram, — köszönöm, hogy nekem e nőt adád, ez vissza-szerzi nekem elvesztett Édenem!“

— **Rendkívüli közgyűlés.** Békésvármegye törvényhatósága f. évi szeptember hó 1-ső napján délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart.

— **A kereskedő ifjak bálja.** Az elmúlt vasárnap, az Árpád szálló dísztermében tartották meg a szarvasi kereskedő ifjak táncszüvegalmukat. A rendezőség ügyessége és buzgalma folytán a mulatságon megjelent szép számu közönség kitünő hangulatban, hajnalig vigadott a dísznövényekkel és virágokkal izlésesen felékesített táncteremben. A multság anyagilag is jól sikerült, amennyiben a bevétel az 500 koronát is meghaladta.

— **Országos Gazdaggyűlés.** A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége 1906 szeptember 16. és 19. én Nagyváradon „Országos Gazdaggyűlést” rendez. Közlebbi felvilágosítást a Békésvármegyei Gazdasági Egylet ad, a mely a résztvenni szándékozók részére kedvezményes vasuti jegyeket is eszközöl.

— **Halalozás.** Oszterland Gyula helybeli iparost és családját súlyos csapás érte. Kis leányuk, Ilonka 7 hónapos korában hosszas szenvedés után, szerdán jobblétre szenderült. Temetés-csütörtökön ment végbe általános részvét mellett.

— **A szarvasi állami polgári leányiskolában** a tanulók felvétele és beírása szeptember hó négy első napján, minden délelőtt 8—12-ig — az elemi leányiskolában délután 2—5-ig az igazgatói irodában történik. Az iskolaév megnyitása 5-én, a rendes tanítás 6-án veszi kezdetét. Tandíj a polgári leányiskolában 12 kor., beíratási díj 3 kor., értesítő díj 2 kor., könyvtár díj 1 kor., kirándulási alapra 1 kor., tanítói nyugdíjalapra 30 fillér. Összesen 19 kor. 30 fillér fizetendő — mely összegből a beíratásnál legalább 13 korona 30 fillér fizetendő be. — Az elemi leányiskolában: tandíj 4 kor., beíratási díj 50 fill., tanítói nyugdíj alapra 30 fill., összesen 4 kor. 80 fillér fizetendő. Szegény vagyontalan szülők gyermei, kik jó magaviseletűek s az előző tanévről legalább jó osztályzatúak, tandíjmentességet nyerhetnek. Kérvényező csak a tanuló szülője vagy annak helyettese lehet. A kérvény a vármegyei kir. tanfelügyelőhöz címzendő és beíratáskor az igazgatónál benyújtandó. Kérvényt tanév közben beadni nem lehet. A kérvényhez csatolandó: a) Keresztlevel. b) Az előző évről az iskolai bizonyítvány, c) Egy évnél nem régebbi keletű szegénységi bizonyítvány. A kérvény és mellékletei akkor bélyegmentesek, ha hiteltelen szegénységi bizonyítvány is van hozzá csatolva. A tandíjmentességért folyamodók a beíratási 7 kor. 30 fillér díjat — mely összeg senkinek el nem engedtetik — a beíratáskor előre kötelesek fizetni. A beírt vi-

deki tanulókat csak az igazgató előzetes tndtával és beleegyezésével lehet szállásba adni.

— **Cséplőmunkások szerződötése.** Szarvasról 17 cséplőmunkás szerződött Öcsödre. E munkások ezelőtt Torontálmegyében a Daniél-féle birtokon csépeltek és pedig igen szép bér mellett; minden 100 mm. buzából kaptak 3 mmt. és ételmet. A jelenlegi szerződésük értelmében minden 100 mm.-ból 3 és fél mm. buzát kapnak.

— **Halálbs kergetett aggastyán.** Szőke Pál 72 éves szentetornyai gazdát péntek reggel a padlásán halva felakasztva találták. Az öreg tekintélyes gazda öngyilkossága nagy feltűnést kellett a faluban, mert jó módu, nagy tekintélyű embernek ismeretek mindenfelé. A falu népe az agg gazda fiát okolja az apa halálaért. Szőke Pál ugyanis tekintélyes vagyonát fiára iratta, magának alig hagyott valamit és hálátlan fia sok keserűséget okozott a nala lakó apjának. A jó napokat látott gazda megunta a keserű kenyeret és — hír szerinte miatt lett öngyilkossá.

— **Változás a szarvasi állatvásárok-nál.** Községünk előjárósága e napokban a földművelésügyi miniszteriumhoz kérvényt adott be az iránt, hogy az országos állatvásár ne egy, hanem két napon tartassék. Egész bizonyosnak vehető, hogy a miniszterium helyt ad a kérelemnek, már csak azért is, mert a 30 km belül fekvő községeknek is az az óhajuk, hogy Szarvason az állatvásár két napos legyen: még pedig pénteken lenne a lóvásár, szombaton a marhavásár.

— **Öngyilkosság.** Trabach János 45 éves gazdálkodó f. hó 24-én reggel a kondorosi holdakon lévő tanyáján felakasztotta magát, mire tettét észrevették, kiszenvedett. Trabach Jánost az elkeseredés kergette a halalba.

— **Gazdasági kiállítás.** A Békésvármegyei Gazdasági Egylet Köröst részán 1906 augusztus 28-án állat-díjazást és háziipari kiállítást rendez, a hol több oklevél, érem és pénzbeli díjazások fognak kiosztatni. — A kiállítás szarvasmarha vásárral lesz egybekötve. — Közlebbi értesítésekkel az egylet szívesen szolgál.

— **Gyilkos gép.** A békésszentandrás Gazsó gözmalomban borzalmas szerencsétlenség történt péntek délután. Bencsik András malommunkás a lendkerék mellett dolgozott s egy vigyázatlan pillanatban a lendkerék szíjja elkapta a szerencsétlen munkást és az emelvényről a gép kerekéi közé dobta. A gép forgó kerekéi darabokra tépték a

közéjük került szerencsétlen Bencsik Andrást. A hatóság ez ügyben szigorú vizsgálatot indított.

— **Kivándorlás.** Községünk lakosságánál napról-napra nagyobb mérveket ölt a kivándorlás. A múlt évben 27 egyén vándorolt ki Szarvasról, kik közül 21 Amerikába, 6 pedig Bulgáriába ment. Ez évben augusztus 1-ig 32 kivándorlás történt és pedig Amerikába ment 29, Bulgáriába 3 ember. A kivándorlók legnagyobb része iparos.

— **Drágább a pénz.** Sajnos, de ugyan. Megdrágult a pénz. A helybeli pénzintézetek a váltókölcsoúk kamatlábát 7 százalékról 7 és fél százalékra felemelték. Szegény adósok.

CSEPLŐMUNKÁSOK kerestetnek báró Sztójanovits György birtokára. A feltételek Szarvas község előjáróságánál tudhatók meg.

S Z I N É S Z E T.

A héten megkezdettük a bérleti előadásokat s ezzel a „fősaisonba” léptünk. Ezzel azután a nézőtér is némileg élénkebb képet nyert, bevonult a színházba a rendes bérli publikum; ez az alábbiakból láthatólag elég változatos műsort nyújtott a szintársulat, de arra kérték az igazgatót, hogy a mérsékelt helyárak mellett inkább egy-egy klasszikus drámat adasson, mivel ezen féláru előadások inkább azt célozzák, hogy a népet bevonjuk a színház látogatásba, már pedig a színháznak a npre gyakorlandó művelő hatása egy-egy klaszszikus darabbal inkább elérhető, mint akár egy modern vigjátékkal, akár pedig valamely felkapott gyenge operettel.

Reszletes jelentésünk itt következik:

Vasárnap a „Vereshaju” előadása a jobbak közül való volt. Jó együttes keretben Ruzsinszky Ilona tiszta, nagykiterjedésű hangja a Vereshaju szerepében szépen érvényesült, a mit a minden dala után felhangzó tapsvihar élénken bizonyított. Jutott még a sikerből Nagy Imrének (Veréb Jankó), Tomai Ellának (Bogtár Ágnes), Baróthynek, Fodornak és Tóthnak is. Székely Gyula alakítása kissé szintelen volt, bár nótázása tapsok között hangzott el. A szépszámu közönség igazolni látszott, hogy a népszínmű iránti érdeklődés nem halt ki még teljesen legalább a jó vidéki közönség körében.

Hétfőn, augusztus 20-án d. u. „A hajduk hadnagya” este „Annuska.” ment Annuka előadása igen jó volt — kevés számu közönség előtt. Minden egyes szereplő megállottá helyét. Külön kell kiemelnünk Thomay Ella és Barna Mariska remek alakítását, Baróthy játékát. Tóth Antal plébánosának az öltözéke nagyon is világias volt.

Kedden, auguszt. 21-én „Baccarat“ színmű, első bérleti előadásként került színre. A hatásos drámai jelenetekben gazdag darab egészen a főszereplő Heléne nyugszik. Markovics Margit játszotta e szerepet anynyi művészettel, a szerelméért mindent feláldozó asszonynak oly közvetlen és igaz bemutatásával, hogy a többi szereplők gyenge alkotásai nem voltak képesek az ő kiváló sikerét kisebbiteni, sőt mintha kitűnő játékanak fenye még ezeket is egy kissé megvilágította színi színben állította volna a közönség elé. Kivüle még Fodor Oszkár (Chacero) és Baróthy Antal (Leboury Charlet) igyekeztek az előadás sikerét emelni, a mi ez utóbbinak néha-néha sikerült is.

Szerdán a „Leányka“ daljátékban Aradi Aranka (Teleki Margit) a szép számú és hálás publicum előtt nyílt színen is többször tapsot aratott kedves játékaival és precíz, tiszta énekével, a mi pedig annál inkább róható érdemű a kedvencz subrettek, mert a zenekarnak minden kritikán alóli rossz kísérte igazán nehézzé tette azt, hogy énekével hatást tudjon elérni. Thököly Imre szerepében Székely Gyula kellemes énekével némiképen mintha elfeledtette volna játékanak szegletes voltát, míg a kisebb szerepekben Nagy Gizella, Szelenyi Emilia és Bogyó Zsiga találtak kedvező fogadtatásra, bár ez utóbbi tulzot mertékben törekszik a karzat tetszésének megszerzésére.

Jacobi és Laufs mulattató bohózata a „Bolondok Háza“ volt e héten az egyetlen előadás, amely osztatlan tetszésben, illetve igazban mondván osztatlan nevetésben részesült. A darabnak szövevényes helyzetkomikum a legmogorvább embert is nevetésre kényszerítette és a nevető ember mindig enyhéi ítélt, így a közönség szívesen tapsolt a kitűnő rendezésben jól előadott darabnak. Baróthy Antal (Ormai Gergely) a tőle megszokott ügyességgel játszva megerdemelte a közönség tetszését, amely sikerében Markovics Margit, Bogyó Zsiga és kiváltképen Nagy Imre osztoztak, a ki ez este a különben is hálás szerepben valóságos kabinet alakítást nyújtott.

Molnár Ferencz szel emes vigjátékát „A Doktor urat“ mérsékelt helyárok mellett mérsékelt számú közönség előtt és legmérsékelttel igyekezettel adta elő pénteken a szintársulat. Igaz, hogy félárat kellett fizetni belépti díjjal, de az osztó igazság azt parancsolta volna így is, hogy a szereplők legalább megfelelően félíg megtanulják szerepeiket, de bizony azt se tették meg, a mivel azután a hálás és folyton tapsoló közönség tulajdonképen nyert, mert kétszer hallotta a darabot, egyszer a sugótól és egyszer a szereplő színésztől. Puzsér szerepét Bogyó Zsiga adta, a kit a publikum nyílt színen is többször megtapsolt, bár e taps láthatólag inkább a szerzőnek, mint a színésznek szólt; Baróthy Antal (Dr. Sárkány) és Markovics Margit (Sárkányné) szépen játszottak, míg Fodor Oszkárt arra kérnénk, hogy máskor inkább színház előtt vacsorázzék, akkor talán nem fogja úgy elismerni a szerepét, mint mostanában teszi,

valószínűleg azért, mert mielőbb a vacsorához akar jutni.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Béla.**
Társzerkesztő: **Pataki János.**
Laptulajdonos: **Dr. Haviár Gyula.**

Köszönetnyilvánítás.

Az engem és családomat ért súlyos csapás alkalmából mindazon jó barátainknak és ismerőseimnek hálás köszönetet mondok azon őszinte részvételért, melylyel fájdalmunkat enyhíteni szívesek voltak.

Szarvas, 1906 augusztus 25

OSZTERLAND GYULA

és családja.

566 1906. vgrh. sz.

Arverési hírdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a Szarvasi kir. járásbírósnak 1906. évi Sp. II. 15714. számú végzése következtében Dr. Reismann Adolf ügyvéd által képviselt Holländer Dezső javára Pribelszki Pál és neje ellen 328. K. 70 fillér s jár. erejéig 1906 július hó 19-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 3230 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, kocsik, varrógép, gazdasági felszerelés és buza nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szarvasi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 364-2. sz. végzése folytán — kor. — fill. tőkekövetelés, ennek 190 év hó napjától járó százalékos kamatai, egyharmad százalékos váltódíj és eddig összesen 95 kor. 40 fillérben bírólal már megállapított költségek erejéig, végrehajtást szenvedetteknek Halásztelki tanyáján leendő eszközzésére 1906 augusztus hó 27. napjának délutáni 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatják és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Szarvas, 1906 augusztus 11.

BIRÓ ZSIGMOND
kir. bir. végrehajtó.

Szarvasi nagyközség előjáróságától.

8955 — 1906. ikt. sz.

Hirdetmény.

Szarvas község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy f. hó 28-án kedden d. e. 9 órakor az Erzsébet-liget melletti heretermését nyilvános árverés útján készpénzfizetés mellett eladja.

Szarvas, 1906 augusztus 25.

SALACZ J. főjegyző.

Szarvasi nagyközség előjáróságától.

Hirdetmény.

Szarvas község közvilágítására évenként 55—60 mmazsa kőolajra van szükség.

Felhívtnak a kereskedők, hogy annak szállítására ajánlataikat 1906. évi augusztus hó 29-ének délelőtt 11 órájáig az előjárósághoz nyújtsák be s az ajánlatban tegyék ki, hogy az üres hirdőket darabonként mily árban veszi át.

Szarvas, 1906 augusztus 25.

SALACZ J. főjegyző.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy 25 év óta fennálló

czukrász

üzletemet

folyó hó 18-ától a volt Simkovitz-féle házból a Réthy-féle házba (Beliczey-utca 7. szám) helyeztem át. A midőn ezt a t. közönségnek b. tudomására hozom, bátorkodom megemlíteni, hogy mint ez ideig, úgy ezután is főtörekvésem oda irányul, hogy t. vevőimet a legnagyobb pontossággal és lehető olcsó árak mellett szolgáljam ki.

B. pártfogásukat kérve vagyok
teljes tisztelettel

Perczel János

czukrász.

6238

1906

Szarvasi nagyközség előjáróságától.

Versenybírálati hírdetmény.

Szarvas község előjárósága a külső vásártéri czédulához kibővítésének építési munkálataira zárt ajánlati versenybírálatot hirdet.

Ezen építési munkálatokra a képviselő

szelőtestület 38/1906. számú és a törvényhatósági bizottság 212/1906. bgy. sz. határozatával jóváhagyott terv és költségvetés szerint 1734 korona iránnyoztatott elő.

A bánatpénz 100 korona, mely összeg készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a községi közpénztárnál letétbe helyezendő s a letéti elismervény az ajánlathoz csatolandó.

A zárt írásbeli ajánlatok 1906. évi szeptember hó 5-ik napjának délelőtti 11 órájáig adandók a főjegyző kezéhez s ugyanazon délután 3 órakor fognak a tanácssteremben nyilvánosan felbontatni.

Az ajánlatokban az engedmény százalékban fejezendő ki, s ajánlattevő tartozik abban kijelenteni, hogy a tervet, költségvetést és a vállalati feltételeket ismeri, s azokat magára kötelezőnek fogadja el.

A vállalati feltételektől s ezen hirdetménytől eltérő, vagy később beadott ajánlatok nem fogadtnak el.

Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel zárt és lepecsételt borítékban a következő felirattal látandók el: „Ajánlat a külső vásártéri cédulaház bővítésének építési munkálataira.”

A terv, költségvetés és részletes vállalati feltételek naponként a hivatalos órák alatt a főjegyzői irodában megtekinthetők.

Szarvas, 1906 augusztus 22.

SALACZ JÓZSEF VALKOVSKY
főjegyző. bíró.

Szarvas nagyközség előjáróságától.

7863 - 1906. ikt.

Hirdetmény.

Alólinott Szarvas nagyközség előjárósága ezennel közhírré teszi, miszerint azok a szőlős gazdák, a kik a borítal-adóra vonatkozó 1892. évi XV. t.-cz. 3. §-a szerint szeszes italok kimérésével vagy kis mértékben való elárulásával nem foglalkoznak nyílt községekben abban a kedve ményben részesülnek, hogy a saját termésü boraitól a házi szükségletre szánt bormennyiség után italadó fejében bor után 6 kor. 70 fillér, bormust és szőlőcsefze után pedig 5 kor. 4 fillér adót fizetnek.

Akik tehát a házi fogyasztás számára biztosított kedvezményre igényt tartanak, azt folyó évi szeptember hó 15-ig, illetve ha a szüret előbb kezdődne, még a szüret kezdetéig a községi előjáróságánál bejelenteni tartoznak. A bejelentés élszóval teendő meg, melyben megjelölendő a szőlőbirtok terjedelme, a házi fogyasztásra szánt bor évi átlagos mennyisége, a erines mennyisége és a nagyban (50

literen felüli) való eladásra szánt bormennyisége hektoliterekben kifejezve.

Szarvas, 1906 augusztus 12.

SALACZ J. VALKOVSKY M.
főjegyző. bíró.

Kiadó lakás.

Szarvason, Knieszner Lajos, Deák Ferencz-utca 573. sz. a beltelkén 3 utcza, 1 udvari szoba, előszoba, konyha, mosókonyha, pincze és padlásból álló lakás 1906. évi szeptember hó 29-től 1911 évi április hó 23-áig bérbeadó. — Bérbevenni szándékozók tartoznak Szarvas község közgyámi hivatalához írásbeli zárt ajánlataikat 1906 augusztus 27-ig benyújtani s bánatpénzül 36 koronát Szarvas község előjáróságánál letenni.

A zárt ajánlatok 1906 augusztus 27-én délelőtt 9 órakor a közgyámi hivatalban felbontatnak s amennyiben azok egyike sem érne el az előző évi bérösszeget, a felbontás után nyomokban szóbeli árverés tartatik.

Egyéb feltételek a közgyámi hivatalban tudhatók meg.

Marsal László

üveg, porcellán, tükör

és

lámpa kereskedése

Szarvas.

Táblaüveg,

kész ablakraktára

és épületüvegezési

vállalata.

Valódi chinai ezüst disztárgyak.

Salon, ebédlő, függő és asztali

l á m p á k

majolika disztáruk raktára.

Egy jókarban lévő használt

Piano

z o n g o r a

eladó.

Közelebbi felvilágosítással szolgál

2-2 A KIADÓHIVATAL.

Eladó föld.

A mezőturi határban fekvő, 109 kat. holdnyi földbirtok azonnal eladó, avagy haszonbérbe, esetleg feles használatra is kiadó, Értekezni lehet

özv. Moravcsik J.-né

2-2 tulajdonosnál.

Föld eladás.

Özv. Kelemen Jánosné 51 hold földje a kákai táblában

örök áron eladó.

Tudakozódni lehet

özv. Kelemen Jánosné

Csucs-utca 594. h. sz.

Legfinomabb

csemege szőlő

válogatott

muskotály fajokkal

vegyesen,

naponként friss szedés

hiszénlag

lakásomon állandóan kapható

1 kilo 40 fillér.

5 kilós postakosár bá.hová

bérmentve 3 korona 40 fillér.

Tájber J. G.

2-3 szőlő-termelő,

Hirdetések

jutányos áron vétetnek fel

lapunk

Kiadóhivatalában.

M E G N Y I L T

A

MAGYAR ÁRUHÁZ

Kossuth-tér, kath. parochia új épületében
AHOL ÓRIASI NAGY

R A K T A R

van legújabb férfi és női divatcikkekben: u. m. czipő,
kalap, fehérnemű, nyakkendő, csipke, szalag és más ha-
sonnemű árucikk meglepő olcsó és szigorú szabott árak
mellett lesz árusítva.

Elvem a magyar ipar pártolása.

Eme nagyobb hazafias vállalatomhoz kérem a n. é. kö-
zönség szíves pártfogását tisztelettel.

A MAGYAR ÁRUHÁZ

tulajdonosa

UNGÁR JÓNÁS.

2 - 2

Az áruház megtekintése látványosság.

Cook és Johnson-féle

amerikai

szabadalmazott tyukszem gyűrűk

(törv. védve)

ma az egyetlen szer, melylyel az
oly rettenetes tyukszem-fájdalmak
megszüntethetők és a tö. teljes bi-
zonyossággal kiírható.

Ma a világ legjobb gyógyszere.Minden szenvedőnek ajánlandó.

1 drb 20 fillér, 6 drb 1 korona.

Kapható Szarvason: Bugyis Andor, Burger
Frigyes és Nigrinyi Zoltán gyógyszerházaiban.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy a

HANGYÁHOZ

CZIMZETT

ÁRUCSARNOKOMAT

AZ UJONNAN ÉPÜLT

HITELBANK ÉPÜLETBEN

(Fő-utca)

saját vezetésem alatt

már szeptember hó 1-én megnyitom.

Egyidejűleg tudatom, hogy Kossuth-téri üzletemet minden változás nélkül tovább is
fenntartom mint fiók üzletet

s ennek vezetésével Klein Mór urat biztam meg,

ki hivatva van érdekemet képviselni s kérem cégem iránt tanusított bizalmát irányomban
is fenntartani.

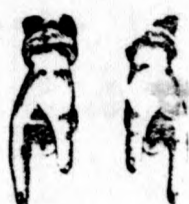
Kiváló tisztelettel

STEINER ANDOR

kereskedő.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

SÁMUEL A.

**KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDESE,
KÖNYVNYOMDÁJA
SZARVASON.**

Ugy a főgymnasium és a tanítóképzőintézet, mint a polgári leányiskolában szükséges

TANKÖNYVEK

taneszközök, rajz- és írószerek, füzetek, rajztömbök, svájci tühegyü körzők, sollingeni zsebkések, olaj- és vízfestékek, valódi chinai tus, levélpapírok, irodalmi művek,

szóval minden áru,

mire a tanulóknak szükségük van,

legolcsóbban, kitűnő minőségben

gyári áron alól

szerezhetők be.

Használt tankönyvek

jól bekötve

= fél áron =

kaphatók!

Minden vevő

meglepően értékes

ajándék tárgyat kap!

Nyomatott Samuel A. könyvnyomdájában Szarvason. 1906.